C/2024/1459

14.2.2024

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 24. ledna 2024

o zřízení Evropského úřadu pro umělou inteligenci

(C/2024/1459)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Umělá inteligence (AI) je rychle se vyvíjející skupina technologií, které mohou přinést širokou škálu výhod hospodářství i společnosti v celém spektru průmyslových odvětví a společenských aktivit. V závislosti na okolnostech jejího konkrétního uplatňování a využívání však umělá inteligence může zároveň přinášet rizika a poškozovat veřejné zájmy a základní práva chráněná právem Unie.

(2) Komise navrhla nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (akt o umělé inteligenci) a mění určité legislativní akty Unie ([1]), s cílem podpořit vývoj, využívání a zavádění umělé inteligence na vnitřním trhu a zároveň zajistit vysokou úroveň ochrany veřejných zájmů, jako je zdraví, bezpečnost a ochrana základních práv, která jsou uznávána a chráněna právem Unie. Navrhované nařízení je jedním z několika opatření Komise, jež mají jednak podporovat zavádění AI, ale také minimalizovat rizika spojená s některými způsoby využívání této technologie. Další opatření zahrnují „koordinovaný plán v oblasti umělé inteligence“ v revidovaném znění z roku 2021 ([2]), jakož i iniciativy, které se týkají odvětvových politik podporujících zavádění AI nebo programů financování Unie, jež byly zavedeny nařízeními Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/694 ([3]) a (EU) 2021/695 ([4]).

(3) Složitost a stále širší využívání umělé inteligence, zejména pokud je založena na nejpokročilejších modelech, a nutnost urychlit pokrok při plnění cílů a úkolů stanovených v politickém programu pro digitální dekádu zřízeném rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ([5]) ukazují, že jsou zapotřebí další opatření, která by napomohla k porozumění schopnostem, trendům a potenciálním rizikům a podpořila bezpečný vývoj a využívání technologií AI v Unii.

(4) Je nezbytné rozvíjet odborné znalosti a schopnosti na úrovni Unie s cílem podpořit toto porozumění a přispět k provádění a prosazování připravovaného nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci, jakož i k provádění mezinárodních pravidel a zásad týkajících se AI, jako je kodex chování a hlavní zásady G7 pro vývojáře pokročilých systémů AI.

(5) V této souvislosti by měly být položeny základy jednotného systému správy AI v Unii, a to vytvořením struktury, která by měla dohlížet na pokroky při vývoji modelů umělé inteligence, a to i pokud jde o modely AI pro obecné účely, usnadňovat spolupráci s vědeckou obcí a hrát klíčovou úlohu při zkoumání a testování, jakož i prosazování, a která by měla mít globální orientaci.

([1]) COM(2021) 206 final.
([2]) COM(2021) 205 final.
([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/694 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí program Digitální Evropa a zrušuje rozhodnutí (EU) 2015/2240 (Úř. věst. L 166, 11.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/694/oj).
([4]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušují nařízení (EU) č. 1290/2013 a (EU) č. 1291/2013 (Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/695/oj).
([5]) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2481 ze dne 14. prosince 2022, kterým se zavádí politický program Digitální dekáda 2030 (Úř. věst. L 323, 19.12.2022, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj).

(6) Proto by měl být v rámci Komise zřízen Evropský úřad pro umělou inteligenci, který bude součástí správní struktury Generálního ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie a bude podléhat jeho ročnímu plánu řízení.

(7) Evropský úřad pro umělou inteligenci by měl fungovat v souladu s vnitřními postupy Komise ([6]) a jeho zřízením by neměly být dotčeny povinnosti a pravomoci, které příslušné vnitrostátní orgány, jakož i orgány, instituce a jiné subjekty Unie mají v oblasti dohledu nad systémy AI, jak je stanoveno v připravovaném nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci, a v dalších odvětvových právních předpisech Unie. Zřízením úřadu nejsou dotčeny funkce ostatních útvarů Komise v jejich příslušných oblastech působnosti a Evropské služby pro vnější činnost v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Evropský úřad pro umělou inteligenci by měl své úkoly, zejména vydávání pokynů, plnit tak, aby se nepřekrývaly s činnostmi příslušných orgánů, institucí a subjektů Unie v rámci odvětvových právních předpisů.

(8) Aby bylo možné co nejdříve zahájit přípravu provádění chystaného nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci, mělo by toto rozhodnutí vstoupit v platnost ihned po dosažení politické dohody mezi oběma legislativními orgány dne 8. prosince 2023, tedy ještě před přijetím uvedeného nařízení. Jakmile bude nařízení přijato, může být toto rozhodnutí revidováno,

ROZHODLA TAKTO:

Článek 1

Zřízení

Zřizuje se Evropský úřad pro umělou inteligenci (dále jen „úřad“).

Úřad je součástí správní struktury Generálního ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie (dále jen „generální ředitelství“).

Článek 2

Poslání a úkoly

1. Úřad plní úkoly stanovené v článku 3 pro účely provádění a prosazování připravovaného nařízení, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci (dále jen „připravované nařízení“).

2. Úřad má tyto dodatečné úkoly:

a) přispívat ke strategickému, soudržnému a účinnému přístupu Unie k mezinárodním iniciativám v oblasti AI podle článku 7 v koordinaci s členskými státy a v souladu s postoji a politikami Unie;

b) přispívat k podpoře opatření a strategií v rámci Komise, které využívají společenských a hospodářských přínosů technologií AI podle článku 5;

c) podporovat urychlený vývoj, zavádění a používání důvěryhodných systémů a aplikací AI, které přinášejí výhody společnosti i hospodářství a přispívají ke konkurenceschopnosti a hospodářskému růstu Unie. Úřad zejména podporuje inovační ekosystémy, a to prostřednictvím spolupráce s příslušnými veřejnými a soukromými subjekty a komunitou začínajících podniků;

d) sledovat vývoj trhů a technologií AI.

([6]) Nejedná se o evropský úřad ve smyslu čl. 2 bodu 26 finančního nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018.

3. Při plnění úkolů uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku úřad:

a) spolupracuje se zúčastněnými stranami, zejména s odborníky z vědecké obce a s vývojáři AI podle článku 4;

b) spolupracuje s příslušnými generálními ředitelstvími a útvary Komise podle článku 5;

c) spolupracuje se všemi příslušnými orgány, institucemi a jinými subjekty Unie, včetně společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku (společný podnik EuroHPC) podle článku 6;

d) jménem Komise spolupracuje s orgány a subjekty členských států.

Článek 3

Provádění připravovaného nařízení

1. Úřad plní tyto úkoly vyplývající z připravovaného nařízení:

a) vývoj nástrojů, metodik a referenčních hodnot pro hodnocení schopností modelů AI pro obecné účely, zejména pak u velmi velkých modelů AI pro obecné účely se systémovými riziky;

b) sledování provádění a uplatňování pravidel týkajících se modelů a systémů AI pro obecné účely, zejména jsou-li model a systém vyvíjeny stejným poskytovatelem;

c) sledování výskytu nepředvídaných rizik vyplývajících z modelů AI pro obecné účely mimo jiné tím, že bude reagovat na varování vědecké komise;

d) vyšetřování možných porušení pravidel týkajících se modelů a systémů AI pro obecné účely, mimo jiné shromažďováním stížností a výstrah, napomáháním při přípravě rozhodnutí Komise a prováděním hodnocení podle připravovaného nařízení;

e) zajištění toho, aby v případě systémů AI spadajících do působnosti příslušných právních předpisů Unie, pro něž má Komise pravomoci dohledu a vymáhání, například podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ([7]) nebo nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ([8]), byly dohled nad uvedenými právními předpisy a jejich vymáhání plně koordinovány s dohledem nad připravovaným nařízením a jeho vymáháním;

f) podpora provádění pravidel týkajících se zakázaných postupů AI a vysoce rizikových systémů AI v koordinaci s příslušnými subjekty odpovědnými podle odvětvových právních předpisů, včetně usnadňování výměny informací a spolupráce mezi vnitrostátními orgány, shromažďování oznámení a zřizování informačních platforem a databází, zejména pokud je model nebo systém AI pro obecné účely začleněn do vysoce rizikového systému AI.

2. S cílem přispět k účinnému provádění připravovaného nařízení je úřad navíc pověřen těmito úkoly:

a) pomáhat Komisi při přípravě příslušných rozhodnutí Komise, jakož i prováděcích aktů a aktů v přenesené pravomoci;

b) usnadnit jednotné uplatňování připravovaného nařízení;

c) pomáhat Komisi při přípravě pokynů a zásad na podporu praktického provádění připravovaného nařízení, jakož i při vývoji podpůrných nástrojů, jako jsou standardizované protokoly a osvědčené postupy, a to po konzultaci s příslušnými útvary Komise a s orgány, institucemi a jinými subjekty Unie;

([7]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách) (Úř. věst. L 277, 27.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([8]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/1925 ze dne 14. září 2022 o spravedlivých trzích otevřených hospodářské soutěži v digitálním odvětví a o změně směrnic (EU) 2019/1937 a (EU) 2020/1828 (nařízení o digitálních trzích) (Úř. věst. L 265, 12.10.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

d) pomáhat Komisi při přípravě žádostí o normalizaci, hodnocení stávajících norem a vypracování společných specifikací pro provádění připravovaného nařízení;

e) přispívat k poskytování technické podpory, poradenství a nástrojů pro zřízení a provoz regulačních pískovišť pro umělou inteligenci a případně ke koordinaci s příslušnými vnitrostátními orgány, které tato pískoviště zřizují;

f) provádět hodnocení a přezkumy a vypracovávat zprávy v souvislosti s připravovaným nařízením;

g) koordinovat vytvoření účinného systému správy, mimo jiné tím, že připraví zřízení poradních orgánů na úrovni Unie a bude sledovat zřizování příslušných vnitrostátních orgánů a jiných subjektů na vnitrostátní úrovni;

h) zajišťovat sekretariátní činnost pro radu pro umělou inteligenci a její podskupiny a poskytovat administrativní podporu poradnímu fóru a případně vědecké komisi, mimo jiné zajištěním administrativní struktury, organizací zasedání a přípravou příslušných dokumentů a

i) podporovat a usnadňovat vypracování kodexů správné praxe a kodexů chování na úrovni Unie s přihlédnutím k mezinárodním přístupům, jakož i sledovat provádění a hodnocení těchto kodexů správné praxe.

Článek 4

Spolupráce se zúčastněnými stranami

1. Při plnění svých úkolů podle článku 3 spolupracuje úřad v souladu s platnými pravidly hospodářské soutěže se zúčastněnými stranami takto:

a) zřídí fórum pro spolupráci poskytovatelů modelů a systémů AI s cílem prosazovat osvědčené postupy a přispívat k vypracování kodexů chování a kodexů správné praxe;

b) provádí pravidelné konzultace se zúčastněnými stranami, včetně odborníků z vědecké obce a z oblasti vzdělávání, občanů, občanské společnosti a případně sociálních partnerů, s cílem shromažďovat podklady pro plnění jeho úkolů podle čl. 3 odst. 2;

c) zřídí fórum pro spolupráci s komunitou s otevřeným zdrojovým kódem s cílem určit a rozvíjet osvědčené postupy pro bezpečný vývoj a používání modelů a systémů AI s otevřeným zdrojovým kódem.

Článek 5

Meziodvětvová spolupráce v rámci Komise

1. Úřad přispívá k podpoře opatření a strategií, které využívají společenského a průmyslového přínosu technologií AI.

2. Úřad zejména:

a) spolupracuje s dalšími příslušnými generálními ředitelstvími a útvary Komise při plnění jejích úkolů podle článku 2, zejména s Evropským střediskem pro algoritmickou transparentnost, pokud jde o hodnocení a testování modelů a systémů AI pro obecné účely;

b) podporuje další příslušná generální ředitelství a útvary Komise s cílem usnadnit používání modelů a systémů AI jako transformačních nástrojů v příslušných oblastech politik Unie a zvýšit povědomí o vznikajících rizicích.

Článek 6

Interinstitucionální spolupráce

Při plnění svých úkolů podle článku 3 zavede úřad vhodné formy spolupráce s orgány, institucemi a jinými subjekty Unie.

Článek 7

Mezinárodní spolupráce

1. Úřad přispívá k mezinárodní spolupráci Komise v oblasti AI, včetně politiky inovací a excelence, se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, a to zejména tím, že:

a) se zasazuje o odpovědné řízení AI a podporuje přístup Unie k důvěryhodné AI;

b) přispívá k mezinárodní spolupráci v oblasti regulace a správy AI;

c) přispívá k provádění mezinárodních dohod o pravidlech pro AI, mimo jiné poskytováním podpory členským státům.

Článek 8

Financování

1. Personální potřeby s ohledem na úředníky pracující v úřadu jsou zajištěny prostřednictvím zaměstnanců generálního ředitelství, kteří jsou již vyčleněni na řízení akce nebo byli přerozděleni v rámci generálního ředitelství s ohledem na rozpočtová omezení; tím není dotčen postup přidělování ročních rozpočtových prostředků.

2. Osobní náklady na externí statutární zaměstnance pracující v úřadu se pokryjí přesunem rozpočtových prostředků z výdajů na administrativní podporu z programu Digitální Evropa.

3. Provozní výdaje úřadu jsou hrazeny z finančních zdrojů přidělených na specifický cíl č. 2 „Umělá inteligence“ programu Digitální Evropa.

Článek 9

Vstup v platnost

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dnem 21. února 2024.

V Bruselu dne 24. ledna 2024.

Za Komisi
Thierry BRETON
člen Komise